

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIV.

Nr. 269.

Braşov, Joi, 5 (17) Decembrie.

1891

Redacţia: Administraţia
Tipografică:
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 22
Măsurătorii: Manuscrisurile nu se
returnează.
Birourile de anunţuri:
Braşov, piaţa mare Nr. 22
Anunţurile mai preţioase în Viena
Schönböck, Messinghaus & Wolf
(St. Maria), J. J. Schönböck, A. J. J.
Herrn, M. Duka, A. Oppel, J. D.
Nobis; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Messinghaus, Bernat;
în Frankfurt: G. L. Dörmann; în Ham-
burg: A. Steiner.
Preţul inserţiunilor: o soră
garmonică pe o colină 8 cr.
şi 80 cr. sîmbra pentru o pu-
blicare. Publicaţi mai dese
după tariful şi învoluntă.
Reclame pe pagina II-a o
soră 10 cr. v. a. sîn 80 bani.

„Gazeta” este în fă-care şi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe sîn luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe sîn
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la tôte oficiile
postale din întru şi din afară
şi la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Braşov:
In administraţie, piaţa mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe sîn luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Ou dusă în
casă: Pe un an 12 fl., pe
sîn luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Ună exemplară 5 cr. v. a. sîn
15 bani.
Atâtă abonamentele câtă şi
inserţiunile suntă a se plăti
înainte.

Braşov, 4 Decembrie st. v.

In camera deputaţilor din Viena a fostă alaltaeră pusă o cestiune din cele mai delicate, care privesce politica interioră a monarhiei şi efectele ei asupra raporturilor ei cu statele mici din peninsula balcanică.

Lăsăm să urmeze mai jos în estras discursul deputatului Dr. Lueger, care a pus cestiunea amintită într'un mod până acum neobicit în parlamentul austriac. Din cauza acesta a şi produsă Dr. Lueger mare mişcare şi senzaţiune în tôte părţile.

Deputatul Lueger a voit să dovedescă, că cancelarul german de Caprivi e în mare răcăire decă îşi ia informaţiunile despre Austro-Ungaria dela Maghiari şi decă nu dă nici o însemnătate celorlalte naţionalităţi. Politica maghiară, care tinde la asuprirea şi desnaţionalisarea Românilor, Slovacilor, Germanilor etc, face, dice Lueger, imposibil, ca să se potă stabili influinţa politică şi economică a monarhiei în peninsula balcanică şi contribuie numai a înstrăina România şi Serbia de Austro-Ungaria. Politica interioră maghiară are astfel o fatală influinţa asupra politicii din afară a monarhiei.

Ca concluziune Lueger a esprimat dorinţa, ca să înceteze politica de cucerire maghiară în peninsula balcanică şi să fiă înlocuită éraşi de acea politică vechiă austriacă, care a vrut să câştige popórele numai prin egala îndreptăţire şi dreptate.

Lucru firesc, că nise constatări şi dorinţe atât de cutezate în împregiurările de faţă, când preponderază politica germano-maghiară în monarhia, au trebuit să producă o mare mişcare şi ună adăncă resensă între membrii guvernului austriac, precum şi între

Germanii centralişti şi afiliaţi lor.

Indată după ce a terminat deputatul Lueger, s'a ridicat ministrul-preşedinte contele Taaffe spre a-şi exprima adăncă sa părere de rău asupra acelei vorbirii „nepolitice”. D-lă Taaffe s'a grăbită a mai constata, că guvernul austriac merge mână în mână cu celă unuresc, că în momentele de faţă este mai multă ca ori şi când necesită de a merge mână în mână cu elă şi că prin urmare nu e la locă ca acestă guvernă să fiă înfăşiată în cameră aşa precum a făcută deputatul Lueger.

Conducătorul Germanilor, Plener, s'a grăbită asemenea de a lua în apărare politica maghiară, combătută de Lueger, ér raportul polonă Bilinsky se grăbi asemenea de a declara în numele clubului polonă, că nu potă primi motivele lui Lueger.

Cehii tineri, Slovenii, Croaţii partida antisemiţilor şi a conservativilor din centrul dreptă au aprobată în modă demonstrativă motivele deputatului Lueger.

Aşa dér vedem, în cestiunea cea gravă a urmărilor politicii de desnaţionalisare, despărţindu-se reprezentanţii din camera austriacă în două grupuri mari: unul al Germanilor şi afiliaţilor lor şi celălalt grupul *minorum gentium*.

In împregiurările de faţă potă să fi fostă „nepolitice” espunerile deputatului Lueger, cum a dişă d-lă Taaffe, dér marea întrebare este, decă suntă basate pe adevăr, ori nu? In cazulă dîntău contele Taaffe n'a făcută decâtă mărturisirea slăbiciunii sale, vrînd a nega acestă adevăr.

Politica germano-maghiară.

(Din camera austriacă.)

In şedinţa dela 14 Decembrie a. c. continuându-se desbaterea

bugetară, la capitolul VI, privitoră la contribuiri pentru afacerile comune, ia cuvîntul

Deputatul Dr. Lueger, arătândă că la acestă capitolă se tracteză mai alesă de cestiunea cum suntă conduse afacerile comune ale monarhiei.

„Aşi dori — dice elă — ca nici în Ungaria să nu fiă naţiuni asuprite. Aşi dori să spună cancelarul germană, generală Caprivi, ca să studieze istoria Austriei şi atunci va afla, că naţiunile, pe cari le tracteză elă numai aşa peste picioră, adevă Slovenii, Românii, Slovacii şi Croaţii, într'ună timpă forte critică, prin care a trecută Austria, şi-au jertfită copiii şi sângele lor, pentru ca să câştige tocmai corónă ungară pentru tronulă Habsburgiloră (Viue aplause din partea Cehiloră şi Sloveniloră). I-aşi aduce aminte generalului Caprivi să cetească o vorbire, pe care a ţinută deputatulă maghiară, mai bine deputatulă jidano-maghiară Eötvös, vestitulă apărătoră în procesulă dela Tisza-Eszlar. Acestă mare Maghiară a dişă: „Nu putemă renunţa la amintirile gloriose ale jertfeloră şi triumfuloră anului 1849, şi până când monumentulă Hentzi stă încă înaintea ministeriului de honveq, până când citadela dela Boksberg privesce asupra capitalei, până când consciinţa noastră naţională e vătămată prin stéguri negre-galbene şi prin imnulă împărătesc în diua de Sf. Stefană şi prin felă de felă de germanisări, trebuie să cultivămă pe faţă aceste amintiri pline de gloriă. (Audiţi! Audiţi!).

Aceştia suntă Maghiarii, pe cari cancelarulă germană îi privesce ca pe aceli isivori, din care potă trage bune informaţiuni asupra Austro-Ungariei şi trebuie să scimă ce îngămfare zace în aceste vorbe, trebuie să scimă, cum Germanii în Ungaria suntă asupriţi în modă ne mai audită de cătră Maghiari şi cum suntă desnaţionalisaţi. Acesta trebuie să se soie, pentru ca să se cuprindă cu mintea trufia, ba chiar îndrăsnéla neruşinată a acestui omă, care lăsă să fiă sedusă la o astfelă de espresiune. Ei, noi aici în Austria nu suntemă vătămaţi prin stégulă

negru-galbenă, nici prin imnulă populară austriacă, eu credă, că nici Croaţii, nici Slovenii nu se simtă vătămaţi prin aceste.

Oratorulă crede, că propunerea sa de altădată: *de a pune stavili înaintărei Ungariei*, are şi acum valóre, căci şi acum prin tratatele de comerciu în favorulă Ungariei se păgubescă industria Vienei; ba chiar şi populaţiunea agricolă nu potă fi mulţumită. Prin aceste tratate numai o singură clasă de ómeni voră face treburi bune: Jidovii speculanţi de grăne din Ungaria. Oratorulă dice, că elă nici-odată nu-şi aruncă ochii peste graniţă, elă privesce tratatele de comerciu din punctă de vedere ală independenţei politice şi economice a Austriei. Oratorulă citéză o espresiune a cancelarului germană şi protesteză în contra aceea, că Jidanii liberali suntă identificaţi cu Germanii Austriei şi că Cehii, Slovenii, Slovacii, Românii şi Rutenii suntă priviţi aşa pe de-asupra ca *minorum gentium*, ér când e vorba de Austria, se gândescă numai la Germani şi Maghiari, şi pe tóţi ceilalţi îi consideră ca pe nise code ale loră. In Austria vorbitorulă cunósce numai naţiuni egale-îndreptăţite.

Ací preşedintele întrerupe pe Dr. Lueger, dicîndă să nu vatăme pe cancelarulă germană. Mai mulţi strigă, că cuvintele lui Lueger nu s'au referită la d-lă Caprivi, ér preşedintele îşi retrage chiamarea la ordine.

Dr. Lueger (continuândă): Spre care ţintă firescă se îndrepteză influinţa noastră politică şi economică? In Germania nu mai avemă nimic de a face politicesce. In Italia şi în Elveţia asemenea nu. Direcţiunea noastră firescă trebuie să fiă îndreptată spre peninsula balcanică, acolo este a se căuta tărîmulă pentru a desface produsele industriei şi meseriiloră noastre. Românii, Sărbii, Bulgarii nu nisuescă de a se face Ruşi. Decă dér aceste popóre privescă la Austria ca la aliatală loră naturală, ce vedă aici? (Deputatulă Schneider strigă: Totă numai Jidovi! Inaritate.)

Lueger (continuândă): *Ei vedă aici*

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

M. Kogălniceanu.

Autobiografiă.

Introducerea discursului rostită de ilustrulă bărbatulă la jubileulă Academiei Române în 1 (13) Aprilie 1891.

(Fine)

Alesandru Humboldt, spirită eminentă cercetătoră, imă arăta o deosebită dorinţă de a cunósce în ce constă literatura noastră, şi in deosebită m'a întrebat despre sörtea şi caracteristica Ţiganiloră nostri. Spre a-i satisfacé curiositatea, eu am crisă în limba germană o scurtă privire asupra micii noastre literaturi de pe a-tuncia, pe care amă publicată în „Lehmann's Magazin für Litteratur des Auslandes.” Totă pentru Humboldt amă publicată apoi o broşură în limba franceză, „Esquisse sur l'histoire, les moeurs et la langue des Cigains” (Berlin, Behr, 1837), în prefaţa căreia chemamă luarea aminte a filantropiloră asupra acestui nenorocită poporă solavă în ţera mea, în sinulă Europei civilisate, şi tractată ca lucru prin însăşi legile ţerei noastre.

Vacanţele le petreceam ordinară în Pomerania la Schwienemünde, pe atunci ună mică oraşelă pe ţermurile mării, séu la Hehringsdorf, sată mică totă pe ţermulă mării şi recomandată mai întâiu de Wilibald Alexis (1798—1871), celebrulă romancieră, şi care, de şi eu nu aveamă decă două-şeci de ani, mă luă în strinsă amiciţă. Hehringsdorf astăci devenită oraşulă balneară mare şi celă mai frecventată ală Germaniei de Nord. Cu Wilibald Alexis amă visitată pe josă insula Rügen, castelulă Putbus ală familiei princiare Malte-Pudbus, pădurile misteriose ale vechiei cetăţi vende Hertha şi cetatea de pământă Arkona, punctulă celă mai septentrională ală Germaniei, care sémănă multă cu cetăţile noastre de pământă, movila Răbăiei, Cetatea dela Adjud şi atatea altele.

Wilibald Alexis, in plimbările noastre, mă iniţia la marea lucrare ce se opera pe atunci în Germania, atâtă în privinţa unităţii politice, câtă şi în privinţa aspiraţiiloră şi sforţăriloră burghesime de a intra în viaţa politică, care până atunci aparţinea mai de deosebire nobilimei. El mai întăiu imă da amănunţimă

asupra mării reforme care se făcuse în Prusia, adevă emanciparea şi împroprietărirea ţăraniloră prusienă, operată în timpulă regelui Fridericilă Wilhelm III (1797—1840) de cătră mării săi ministri Stein (1757—1831) şi Hardenberg (1750—1822), reformă care a însufleţită şi a îmbărbătită naţiunea prusiană spre a scutura jugulă francesă, care după bătălia dela Iena (1806) apăsă grumazii poporului germană. Păstorulă Ionas completă învăţătura mea în privinţa mării reforme: elă puse în mână mele însăşi actele mariloră legiură, proclamaţiiloră şi reformeloră lui Fridericilă Wilhelm III şi cu deosebire edictulă din 14 Septembrie 1811, care s'a aplicată pe tótă suprafaţa statului Prusiei, desfiinţândă claca şi ori ce alte servicii cătră stăpăni de pe moşii şi prefăcîndă în proprietate absolută în mână ţăraniloră o-górele ţăranescă cu despăgubire în bană odată răspunşi, séu prin rentă perpetuă ori prin înapoierea unei părţi de pământă. Păstorulă Ionas mă făcă cunoscută şi cu memoriulă compusă de prin oipele Hardenberg la Riga în 1812. Prin acestă actă importantă marele ministru

arăta regelui necesitatea prefăcerii chiar din temelie a organizaţiei de atunci a statului prusiană, pentru a-i da o nouă viaţă prin înlăturarea a totă ce era slabă în elă şi prin deşteptarea de puteri nouă.

In una din vacanţele de veră comitele Schwerin imă dădu ospitalitatea în Schweringsburg, vechiulă castelă ală strămoşuluiă său feldmareşaluluiă lui Fredericilă celă Mare, comitele Schwerin. Acolo sub ochii mei văqui aplicarea legii de emancipaţiune făcută cu 25 de ani înainte. Amă văcută pământurile emancipate, uele rămase în stăpănirea vechiloră proprietari de moşii, alte trecute vechiloră servi deveniţi proprietari. Amă văcută satulă vechiu ală foştiloră clacăşi, Alt-Schwerin şi satulă nou clădită după emancipare, Nou-Schwerin.

Straniu lucru! Legea proprietăţii din Prusia avea mare asemănare cu condiţiunile proprietăţii rurale din ţerile române. Principiulă ce se găsesce în vechia noastră legislaţiune, pentru a se da ţăranului spre cultivare până la două treimi din întinderea moşiloră, ér o tre-

pe conaționalii loră asupriți în modulul celă mai neauđițū, vėdū copii de 3 ani formandū obiecte de incercare pentru naționalisare și maghiarisare. (Aplause la Cehii tineri, Antisemiți, Sloveni și Croați.) Nu trebuie să ăică ei atunci, că acolo, unde se procedează astfel în contra supușilor celorlă mai credincioși, în contra Romănilor, Croașilor și Sėrbilor, că într'ună asemenea statū nu se pōte căuta scutū pentru naționalitatea loră? Politica interioră maghiară esercită o influință fatală asupra politicei esteriore. Trebuie să o rupemū cu această politică, decât vomū să mai visămū ceva despre vre-o influință în peninsula balcanică.

Vorbitorul arată apoi, că în peninsula balcanică au întimpinatū scutulă diplomației austriace toți speculanții periculoși, ca baronul Hirsch cu losurile turcesci, ca cei cu losurile sėrbesi și ca cei ce au discreditatū renumele industriei vieneze prin nerașinatele loră uneltiri. Tōte acestea, ăice, au trebuitū să producă cea mai păgubitōre impresiune asupra popōrōloră balcanice față cu statulă nostru, și decât vomū să dobăndim influință în Balcani, trebuie să ne întorcemū la timpurile prințului Eugen de Savoya, Ioifū II. și ale Mariei Teresia; trebuie ărăși ca stėgulă negru-galbenū să devină simbolulă dreptății, alū egalei îndreptățiri și alū onestității. Căci decât se va continua politica de-a face ouceriri în peninsula balcanică cu stėgulă roșu-albū-verde, această ne va costa totū mai mari jertfe, de cum ne-a costat politica lui Andrassy cu ocuparea Bosniei și a Herțegovinei, fără ca să avem vre-odată vre-unū avantajiu dintrēnsa.... (Aplause pe băncile Antisemiților, Cehilor tineri, Slovenilor și ale Croașilor.)

Viitorulă rėșboiului și Germania.

Diarulă, „*Berliner Volkstribun*“, publică discursulă ce l'a ținutū una dintre căpeteniile partidei sociale germane, anume deputatulă *Bebel*, acum câteva zile în parlamentulă germanū; și din care estraigemū și noi parțiele mai caracteristice.

Deputatulă *Bebel* răspundēndū la discursulă cancelarului *Caprivi*, ăice între altele, că acesta și de astădată s'a încercatū să motiveze noile înarmări militare cu argumentele vechi usate de 20 de ani încōce, că adevă *Si vis pacem para bellum*. Apoi continuă astfelū:

Datoriile statului nostru se urcă deja de 1611 milioane. Unde vomū ajunge cu acestū sistemū, această nu ne pōte preocupa pe noi, cari am fostū din capulă locului împotriva acestorū pretențiuni.

Noi mergemū spre peire din pricina acestui aparatū de rėșboi, colosalū, înainte măcarū ca această să fiă intratū deja în acțiune. Cum ōre să purtămū noi resbelulă în viitorulă la două frontiere și cum să transportămū masele colosale de luptătorilă pe oăile nōstre de comunicații? Cum vomū sta noi cu creditulă nostru? Cele patru-șeci de milioane din visteriă ne ajungū abia pentru două zile. Decă burghezia nōstră, bursa, va accepta atunci împrumuturile de resbelū chiar cu procente mari, această imi pare cam îndolnicū lucru după cele ce șōimū încă din anulă 1870. Italia și Austria au impusă deja până la culme creditulă loră și la cea mai apropiată declarații de resbelū, ar da falimentū, Aprovisionarea s'a făcutū cu multă greutate și va fi însă aproape peste puțină în resbelulă celă apropiatū, de ōre-ce importulă ne va fi îngreuiatū din partea marină, ăr celū de grāne ruseci ne va fi suprimatū prin măsurile restrictive ale Rusiei.

Mijlōcele de hrană se vorū scumpi până la atāta încātū poporulă nu va putē plăti prețulă. Avēndū în vedere perfecționarea ne mai pomenită a armelorū rāniții nu vorū putē fi adăpostiți în lazareturile nōstre și medicii nu vorū fi indestulători, după cum a recunoscutū și profesorulă *Billoth*. Țėrāniile mici proprietari, meștesugarii și așa mai departe, vorū falimenta imediatū ce vorū fi mobilisați. Toți lucrătorii din industriile de de esportū, cari vorū rămānē acasă, negreșitū, că vorū rămānē fără pāine, din momentū ce esportulă generalū va sta pe locū. Șciū, că faceți și d-vōstră aceleași deducțiuni, dēr vē temeți a răspunde în publicū la aceste întrebări, de ōre-ce vē e frică de efectulă unei discuțiuni publice. Faceți lucrurile mușama și nu spuneți ceea-ce gândiți. Dēr nicī noi nu spunemū totū, ce gândimū, dēr aici, unde interesele vitale ale poporului nostru se află în primejdiă, noi trebuie să vorbimū. Cerculă zvōnului prin ăiare, că s'ar putē întrebuița pōte o armată puternică împotriva dușmanului din năuntru. Personagiulă celū mai susū pusū a ăisū în Berlinū cu prilegiulă ultimei depunerilă de jurămētū a noiloră soldați: „Probabilă, că numai în timpū de pace veți avea ocasiunea de a vē arēta vitejia și gloria pōte însă că avemū să ne așteptămū la grele lupte lāuntrice“.

Cu ocașiunea proiectului de premii pentru sub-ōficiari, cancelarulă s'a esprimațū în același felū. Din întâmplare „*Hamburger Nachrichten*“ conține tocmai acum a aceeași părere a prințului *Bismarck*, care nu voia să se lipescă de lege contra socialiștilorū, pentru că cesiunea socialū-democrată nu este o cesiune juridică, ci una rėșboinică și că va trebui să se facă față democrației sociale

cu forța armată. Democrația socială își dă deja tōte ostelilele posibile de așă câștiga pe sub-ōficiari, pentru ca sub conducerea sub-ōficiiloră socialū-democrată să pōtă ridica drapelulă lorū într'ună resbelū civilū. Dēr când și unde umū căutatū noi de a pătrunde în armată? Acestă n'o facemū pentru unū motivū de tactică deșteptă. Dimpotrivă noi sfătuiemū pe toți tovarășii nōstri cari sunt recrutați: Cātă vreme porți uniformă ținēți gura și nu te trāda că ești socialū democratū. Lucrurile se desfășōră în favōrea nōstră cu totulă dela sine și decât veți trebui cumva a pune pe piciorulă de resbelū milioane până și rezerviștii de chiamarea a doua, atunci fiți siguri, că printre ei se vorū afla sute de mi de socialū-democrați. Partidulă nostru e celū mai puternicū în Germania și astfelă cresce numărulă nōstrū și în rēndurile armatei. Ar fi decī mai deșteptū lucru din partea claselorū stăpānitoare de a nu face gură mare. Afără de neliniștea și nemulțumirea, ăice *Bebel* mai departe, ce o provōcă starea nōstră militară, raporturile nōstre economice și sociale contribue la o neliniștire și o nemulțămire din ce în ce mai mare.

Apoi deputatulă *Bebel* vorbi despre falimentele cele multe, ce s'au ivitū în Germania în cele ăece luni din urmă. În anulă trecutū, ăise elū, amū avutū de înregistratū 4800 de falimente, în anulă acesta însă 5800 de falimente, adecă cu 1000 mai multū ca în anulū trecutū. Vē atragū luarea aminte asupra falimenteloră scandalōse din timpulă din urmă și mai cu sēmă din Berlinū. Tōte aceste dovedescū că societatea actuală se află acum în ajunulă falimentarei sale, că a intratū într'o perioadă de putrezire, care sēmēnă prea multū cu decadentă imperiului romanū, ca și cu starea Francei înainte isbuōnirii marelă revoluțiuni după cum a ăisū forțe bine ăiarulă „*Deutsches Wochenblatt*“.

Societatea nōstră, încheiă deputatulă *Bebel*, ne face impresiă unei case, care e clădită la marginea unei moșiri adēnci. Ea se va oufunda în această. Dēr ceea ce este bine, este că această societate oufundată oferă terenulă pentru o clădire nouă, o altă societate mai frumōsă și mai nouă. Continuați pe calea ce ați apucat'! De câștigatū — câștigă numai democrația socială.“

SCRIRILE ȚILEI.

— 4 (16) Decembrie.

Din jurulă Bistriței ne comunică unū călătorū, că într'una din ăilele trecute înoptândū în comuna Șomfalēu, a rămasū forțe surprinsū, vēđēndū sēra lumină la școlă romanēscă. Intrāndū în școlă, află acolo pe zelosulă preotū *Si-*

monū *P. Simonū*, care ținea prelegeri din ritū și cāntări cu mai multī poporenī din comună. Împrejurarea această a făcutū o impresiune forțe plăcută asupra călătoriloră amintitū, care ne spune că corulă înființatū de d-lū *Simonū* esecută bine cāntările dela s. liturgiă.

Bulgarii recunoscători. Sobrania bulgară, votă în ședința din 12 Decembrie, cu aclamațiune și între aplausele entusiaste ale tuturor deputărilor, propunerea de-a i-se incuviința contelui *Hartenau* o pensiuone anuală de 50,000 franci. Președintele sobraniei, *Slavcov*, aminti într'o vorbire, căldurosū aplaudatū, serviciile, pe cari le-a făcutū contele *Hartenau* patriei, cu ocașiunea unirei cu *Rumelia-ostioă* și în rėșboiulă sėrbo-bulgarū. Oratorulă aminti apoi și aceea, că contele *Hartenau* a fostū celū dintēiu generalū bulgarū.—O telegramă din *Sofia* însă spune, că contele *Hartenau* ar avē de gāndū să respingă ofertulă sobraniei bulgare din motivulă, că opoșiția ar voi să se folosescă de numele și persōna lui față cu principele *Ferdinand*.

Grindină ierna. Lui „*Egydtörtés*“ i se scrie din *Lepssény*, că în ăilele trecute, când timpulă era mai mōle, a căățutū o plōie cu grindină în mărimea alunelorū. Furtuna cu plōie și grindină a ținutū cam 15—20 minute.

Din *Deva* primimū șcierea, că instalarea noului șipanū alū comitatului *Hunedōrei* se va face în 21 Decembrie n. c. Din incidentulă acesta, membrii românī ai congregațiunei, d-nii *Al. Moldovanū*, *F. H. Longinū* și *Dr. Al. L. Hossu*, au convocatū pe membrii românī la o conferență prealabilă în *Deva*, pe ăia de *Duminecā* 20 Decembrie s. n. la 6 ōre sēra, cu scopū de a se sfătui, în ce modū să participe Românii la aceea instalare.

Butatulă negru bântue în modū îngrozitorū în Macedonia. Mai multe localități de acolo au trebuitū să fiă evacuate de locuitorī și puse sub carantină.

Școlă rusescă de bele arte în Parisū. Secretarulă ambasadei ruse din *Parisū* a prezentatū ministrului franceșū de instrucțiune unū planū alū guvernului rusecō de a se înființa adecă în *Parisū* o școlă de bele arte pentru tinerii artiști ruși, după modelulă celei franceze.

Jăfuirea unei poste. Din *Sătmārū* se scrie, că în ăilele trecute, carulă de postă ce mergea la gară, a fostū jăfuitū. Tēlharii au pusū mână pe 2800 fl. bani gata și pe 800 fl. hārtiā de valōre. Afără de bani

ime se reserva în sēma stăpānului, esista și în *Prusia*.

Aici am de adăogitū, că acestū comite *Schwerin*, care imi dāduse ospitalitatea în castelulă sēu, deveni mai tārđiu și în mai multe rēnduri unū membru importantū în partidulă liberalū și chiar și ministru de mai multe ori, în anii de mare luptă pentru Germania, între 1848—1862.

Totū în timpulă petreceri mele în Berlinū, prin camaradulă meu de studii fiulă cunoscutului istoricū *Kohlrausch*, am fostū prezentatū ducesei de *Cumberland*, sora și *Egeria* regelui *Frederic Wilhelm III*, și curēndū ajunsei în intimitateea principelui *Gheorghe* fiulă ducelui de *Cumberland*, oarele, după suirea pe tronū a bētrānului ducē de *Cumberland*, deveni principe regalū, mai tārđiu însuși rege de *Hanovra* sub numele de *Gheorghe V.* și în fine detronatū de cătră însuși vėrulū sēu *Wilhelm I* (1866).

Mulțamitā contactului meu cu atāția bărbăți însemnați ai Germaniei și primitū în cercurile politice din Berlinū, am avutū fericita ocașiune și puțința de a-mi imbogăți mințea cu ideile reforma-

trice ce atunci inspirau înaltele inteligențe ale Germaniei. Da, universității din Berlinū, a doua mea mamă, universității *Frederica Wilhelmă*; da, esemplului ce m'ia datū amorulă pentru patria germană și pe care l'am găsitū în tōte păturile societăței germane, fiă nobilime, fiă burgheșă, datorescū eu amorulă pentru patria romană și spiritulă liberalū, care m'a însuflețitū în tōte actele vieței mele.

În lungile mele lupte și lucrări, în prigonirile înverșunate, cari nu odată s'au încercatū de a mă sdrobi pururea am avutū înaintea ochiloră mei acele frumōse cuvinte, pe cari în memoriulă sēu cătră rege, le arată principele *Hardenberg* ca puterniculă mijlocū de a realța caracterulă și bărbăția poporului germanū pentru desrobirea sa de jugulă străinū, pentru ridicarea și mārirea Germaniei: „Principii democratice într'unū guvernū monarhicū!“

Binevoitorii mei ascultători nu credă, cumcă aceste cuvinte cari le ăicū suntū complimente de ceteresanā adresate unui *Hohenzollern*, astăđi rege alū Romāniei.

Tōtă vieța mea, și tinerū și în

vėrstă cōptă, am mărturisitū în mai multe rēnduri, că culturēi germane, că universității din Berlinū, că societăței germane, bărbățiloră și mariloră patrioți cari au operatū realțarea și unitatea Germaniei, datorescū în mare parte tottū ce am devenitū în țēra mea, și că la foculă patriotismului germanū s'a aprinsū fāolia patriotismului meu romanū!

În anulă 1864, căud toți Românii erau departe încă de a gāndi la chiamarea tinerului principe germanū *Carol de Hohenzollern* pe tronulă Romāniei, în mijloculă lupteloră nōstre pentru reformele politice și sociale ce se operau atunci, oănd Romānia era frământatā prin grēua cesiune rurală, — în ședința camerei din 1 Iunie 1864, eu am reprodusū o parte din cele mai susū espuse privitorē la formele agrare operate în *Prusia* în anii 1807—1812; pe aceste date m'am întemaiatū spre a răspunde primului ministru alū Romāniei-Unitē, carele combătea cu unū talentū demnū de o causă mai drēptă, proiectulă liberaliloră pentru emanciparea și împrōpriatārea țėrāniloră.

Aducēndū-mī pururea aminte cuvin-

tele principelui *Hardenberg* „monarchia întemeiată pe instituțiuni democratice“, m'am rentorsū în țēră la 1838 cu angajamentulă, și l'am ținutū cu întreaga mea generațiune, de a face din țēra mea o monarchiă întemeiată pe base democratice, lucrāndū la desfășōrea robiei Țigānilorū, la proclamarea egalității de drepturi și îndatoriri pentru tōte clasele întregēi națiuni romāne, la emanciparea clăcașiloră și la deplina loră împrōpriatire pe pāmēnturile stăpānite de țėrani în seculī întregi, stropite cu sudōrea și sângele lorū. Și Dumneđeu bunū și milostivū mi-a prelungitū vieța mea în destulă ca să potū orl asista, orl împrėună lucra la sėvėrsirea acestorū trei mari reforme, și astăđi a mă bucura la bētrānețe de rodulă sēmēnței depusă de noi în tineretele nōstre în mēnosulă pāmēntū alū mumei patriā!

Rogū pe Maiestățile Vōstre, rogū pe ascultători să-mī ierte aceste prolegomena, această digresiune ce am făcut' o înainte de a intra în materiā. Bētrāni iubescū, o mai ăicū, a spune fapte din tinerețea lorū!

au mai luat și alte pachete postale, Până acum nu s'a dat de urma fătui-torilor.

Fătura în Rusia a adus cu sine și alte nenorociri asupra populației. Din Kazan i se scrie diaru lui „Novoje Vremja“, că în urma fături s'a lăpădit în oraș o mulțime de bôle contagioase în povara cărora, toate nișuțele autorității și a medicilor sunt zadar-nice. Totu acestea se întâmplă și în orașele Zivlisk și Sadriusk unde omenii mor în mod înfricoșat de tifus.

Vorbirea lui Apponyi în Clușiu.

Ță în estrasă vorbirea contelui Apponyi de care am făcut amintire în numărul de ieri al fâiei noastre.

În introducerea lungului său discurs, șeful partidei „naționale“ dișe, că a venit în Ardélă, să vestescă politica națională. Contrarii nostri dela guvernă, dișe Apponyi, voră dișe, că și ei facă politică națională și înocă prin fapte, ăr nu numai prin vorbe, ca noi.... Este adeverat încâtva acăsta, căci guvernul din propria lui inițiativă a luat dispozițiunii și a adus legi pe cari și noi le-amă sprigină și le vomă sprigină tot-deuna. De pildă, *legea Kiszedovurilor* și acțiunea pornită întru îmbunătățirea sorții învătăitorilor. Dér ore putemă noi numi politică națională, politica aceea, care nu ne arată decătă singuratică fragmente, care nu întesece a realiza decătă numai unele dintre scopurile naționale. Politică națională pôte fi numai aceea, care se estinde asupra tuturoră ramiloră vieții de stată. Politică națională e ună totă, pe cum și națiunea este numai ună totă; dér pecum seminții de poporă nu constituesc o națiune, întocmai singuratică dispozițiunii în direcțiā națională încă nu constituesc politica națională...

Scopulă supremă ală politicei noastre naționale este *crearea unității naționale maghiare*, întărirea, apărarea și aședarea pe base tari a autorității statului maghiar. Și *acăsta unitate națională* — putemă s'o dișemă fără de genă și fără de-a se simți vătămăți concetățenii nostri de limbi diverse — *nu pôte ave în acăsta patriă decătă caracteră națională maghiară*. (Aplause furtunose). Spre ținta acăsta decă trebuie să tindă ori ce acțiune a noastră.... Politică acăsta națională înșe reclamă două condițiuni prinociale. E lipsă adecă de organismă puternic de stată, care înăuntru să împiedece, ba chiar să nimicescă, ori ce mișcare, ce țintese la nimicirea și periclitarea unității noastre naționale și de stată; a doua condițiā este, că organismul statului să fi saturat cu o viață națională liberă și energetică în toate ramurile vieții naționale....

Statulă, dișe apoi Apponyi, trebuie să ia pozițiā în contra ori cărei tendențā, care stă în opozițiune cu pretenșiunile unității naționale și de stată și să caute a nimici acele tendințe. Dér statulă trebuie să ia sub scutulă sêu autonomia bisericească, școlară, locală și comunală, și în genere să sprigină pe tărământă activității individuale ori ce tendință, ce dă mână de ajutoră puterii de stată în deslegarea aceloră probleme naționale, la a cărură ajungere statulă singur cu propriile-i mijloce nu e capabilă, cu atâtă mai puțină în Ungaria....

Noi cari suntemă adunați aici, suntemă membri partidei „naționale“, stămă pe baza sancțiunei pragmatice și pe baza pactului dela 67; recunoscemă instituțiunile comune și voimă să le și susținemă cu scopulă de-a apăra oale mai mari interese naționale. Representămă dér minimulă din ceea ce pretinde interesulă națională, când ceremă, ca independențā noastră de stată, garantată prin pactulă dela 67, să se realizeze, să devină espreșă la curtea iubitului nostru rege; ca în emblema instituțiuniloră comune și a autoritățiiloră comune să aibă și Ungaria ceva urmă; să nu fiă inde-

pendențā noastră de stată numai ună arangeamentă pentru folosința casnică, pe care i-lă potă ascunde la Laitha. (Furtunose aplause și „eljen“-uri).

Representămă minimulă pretenșiunilor naționale, când aprobămă, ca armata să fiă comună, dér celă puțină Maghiarului, care pășese în armata comună, să i-se garanteze, prin lege militară, *desvolta-reă lui în spirită maghiară*.

Se dișe, că nu în afară, dér înăuntru, guvernulă scie ține în frêu totulă și că elă este adeveratulă punctă centrală ală consolidării naționale. Aici trebuie să observă că o învătătură vecinică neuitată a istoriei maghiare faptulă, că *totdeuna a fostă ună felă de legătură secretă între direcțiile din Viena*, — cari nio-dată n'au încetată a jigni constituțiā Ungariei și independențā națională — și între purtarea și tendințele ultraiștiloră naționalitățiiloră din patriă. Totdeuna au speratū unii la alții și legătura loră n'au încetată încă nio-ară cu desăvârșire, celă puțină în încăpărire, în sentimente și în speranțe...

Guvernulă a negatū totdeuna hotărâtă, că ar fi pășitū la pactare, cu ori care dintre curențele naționalitățiiloră. Negarea acăsta, o credă; dér numai sub o însemnătate; că adecă, *presa ultraiștă a naționalitățiiloră de dincolo și de dincoace de muntele Craiului depune la piciorle guvernului omagiile ei de bune sentimente, cari pôte guvernulă nu le-a doritū, dér cari i-lă compromitū forțe*. (Aplause prelungite și „eljen“-uri sgomotose.)

Dér nu voescă a fi rău înțelesū; noi stămă față și cu ultraiștii naționalitățiiloră, cu toate acăste înșe, noi nu atăcămă pe nime în dreptulă și libertatea de-aș folosi limba maternă, de-aș educa copiii în acea limbă, de a se folosi de toate drepturile, ce le garanteză ună stată liberă cetățeniloră sêi, până când acele nu vină în colisiune cu scopurile statului națională maghiar. Declarămă înșe hotărâtă, că unitatea națională în acăstă țară nu pôte ave altă caracteră decătă maghiar; fiind-că decă pășimă în pactări cu ideile profesate în Elvețiā, atunci destrămămă acea putere elementară-istorică, care singură a fostă capabilă în decursulă vecuriloră să apere civilizațiunea europenă amenințată dela răsaritū....

Intrebū, ce s'ar alege din ei, decă s'arū realisa vre-odată *ideia daco-română*? Inchipuți-vă sorțea emigrațiloră român, ca să puteți sci, ce sorțe i-ar aștepta! Intrebū, ce s'ar alege din ei, decă cu ajutorulă panslavismului și-arū realisa visurile? Ore acăstă poporū în raportū micū, nu s'ar sdrobi (?) prin îmbrățișarea fărimatele a panslavismului dela medă-nôpte, medă-și, apusū și răsăritū? (Aprobări sgomotose)....

Apponyi apoi începe a face complimente naționalitățiiloră, dișendū, că elă și partida lui voescă să facă din ele membri ai unei națiuni, să le ridice la cea mai înaltă tréptă a demnității naționale, să le întindă mâna prietinescă. Nu vré înșe să pacteze cu elementele destructive; ăr la sfârșitulă fanfaronadeloră sale dișe:

Nouă nu ne trebuiescă pactări cu interesele locale; ci ne trebuiescă domnia intereseloră naționale maghiare, *ne trebuiescă desfășurarea stindardului politiceii ideii de stată maghiară*.

Correspondența „Gaz. Trans.“

Sein, la 13 Decembrie 1891.

Onorată Redacțiune!

Pentru de-a pută satisface întrebărilor puse de mai mulți domni acționari ai institutului de credită și economii nou înființândū în Sein, „Sătămăreana“, — am onoreșă aduce la cunoștințā următoarele: Direcțiunea institutului era gata ca celă multă cu prima Ianuarie 1892 să-și începă activitatea. Statutele, precum și actele trebuincioase pentru înregistrarea firmei s'au înaintatū Tribunalului regescū din Sătămăreana în 1/13 Octombrie a. c.

și ce să veđi, în loc de înregistrarea firmei institutului nostru, ne tređimă cu următorulă decisi: 12.745/891 ker.

„Instanțā institutului de credită și economii „Sătămăreana“ din Sein pentru semnarea firmei.“

Decisi.

Avend în vedere, că Tribunalulă r. ca foră comercială cu ocaziunea înregistrării firmei outărei societăți pe acți are nu numai dreptulă, ci chiar și datorințā de a esamina, că ore ținut'au sēmă fundatorii în prospectū de toate cele înșirate în ș-ulă 150 ală legei comerciale, și fiind-că prospectele arătate sub numărul 1—96 suntă redigiate numai în limba română, deși fiindă limba afaceriloră acăstei judecatorii curat maghiar, nu se potă aduce pe temelulă documenteloră redigiate în altă limbă dispozițiunii meritore; avendū în vedere mai departe, cumcă și documentele adeveritoare despre plătirile înțeleplate pe acți suntă redigiate în limba română, — și așa pe temelulă acăstora nu se pôte judeca, că ore plătită-s'au efective în înțelesulă ș-lui 159 ală legei comerciale cele 30% pentru capitalulă socială asigurat; și avendū în vedere, cumcă subscrierea numelui lui Anderkő Laszló, membru în direcțiune, așiderea figură în limba maghiar, ăr catalogulă respective subscrierile acționariloră suntă făcute în limba română: — din toate acăstea cause Tribunalulă regescū respinge pe petenți cu acea loră rugare prin care ceră înregistrarea firmei „Sătămăreani“ institutū de credită și economii, ca societate pe acți cu reședința în Sein despre acăsta se încunoscintăză petenții prin președintele Georgiu Popū pe lângă reînăpoiarea instanței (cererei) și a acăseloră ei.

Din ședința Tribunalului regescū de Sătămăreana-Mințiu, ținută la 12 Noembrie 1891 (L. S.)*)

Kunczly Sándor m. p.,

notari.

Fară comentari.

Totuși observă la adresa D-lorū tineri universitari maghiari: că părinții D-vostră câtă de temeiocū vē discredită ostenele puse în erna trecută cu compunerea contra-memoriului, și câtă de necruțatorū vē distrugă speșele cu tipărirea și distribuirea lui!

De altcum decisiulă presentū a putut să fiă câtă de comodă, simplu și scurtă, ba pôte că este chiar și popular

*)Textulă originală maghiar: 12.745/891 ker.

A Sz. váraljai „Sătămăreana“ takarék és hitelintézet kérvénye czégbejegyzés iránt.

Végzés.

Tekintettel arra, hogy a kir. Törvényeknek mint kereskedelmi bíróság-nak valamely részvénytársaság czége bejegyzése alkalmával nem csak joga, hanem kötelessége is megvizsgálni, hogy az alapítók a keresk. törvény 150 §-ban elszórtakat a tervezetbe felvették-e, s tekintve, hogy az 1—96 sz. alatt bemutatott tervezetek egyedül román nyelven vannak szerkesztve, holotté bíróság ügykezelési nyelve tisztán magyar lévén a más nyelven beterjesztett okiratok alapján érdelemes intézkedést tenni nem lehet; s tekintettel arra, hogy a részvényekre történt befizetéseket igazoló okiratok is román nyelven vannak szerkesztve s így ennek alapján semmi bírálható el, hogy a keresk. törvény 159 § a értelmében a biztosított alapítókere 30% tényleg befizettetett-e; s tekintettel arra, hogy Anderkő Laszló igazgató-sági tag névalírása szintén magyar nyelven szerepel s román nyelven van a részvényesek tagjainak névjegyzék kiállitva illetve ezek aláírása megtéve, mindazon okokból a kir. Törvényszék folyamodókat azzal a kérelmökkel, hogy a Sz. váralján azzel a kérelmökkel, hogy a Sz. váralján azzel a kérelmökkel „Sătămăreana“ takarék és hitel szövetség mint részvénytársaság bejegyzetessék elutasittatuk s erről folyamodókat Pap György elnök útján a kérvény s mellékletei visszaadása mellett ezen végzéssel értesiti.

A szatmár-némethi kir. Törvényszéknek mint keresk. bíróságnak 1891 november 12-én tartott üléséből.

(P. H.) Kunczly Sándor s. k., jegyző.

înaintea unei părți a concetățeniloră nostri patrioi, déră pentru noi este păgubită, ignorătoră ală drepturiloră noastre cetățenesce și nu numai, că nu se basază nio- pe ună ș altă legei, ci este adusă în mânia legiloră sancționate existente și vigente, — s'a însinuatū apelățiune în contră-i la 9 a. l. c., care s'a și indusă sub nr. 14,988 ală exhibiteloră acelu Tribunală.

Este decă a se aștepta decisiulă Tablei regescă din Dobrițin

cu totă stima

Alexiu Berinde,
directoră esec. ală „Sătămăreani“.

DIVERSE.

Cugetările d-lui de Freycinet. D-lă de Freycinet, dișe „Figaro“, a publicatū și d-sa *cugetări*, și decă vre-odată ele voră mai vedă lumina țilei, de sigură că acăsta va ave locū în momentulă, în care academicianulă va fi cu solemnitate instalatū, sub cupolă, în césulă, în care se va cerceta trecutulă sêu literar. Acăste *cugetări* au fostă publicate în 1865 în „Contemporanul“, faimosulă diarū ală lui Henri Lasserre, care numără în redacțiunea sa o strălucită pleiadă de scriitori catolici și ună scriitoră protestantă, d. de Freycinet. Acăsta, sub pseudonimulă *Alceste* dădea în fiă-care numărū o seriă de *cugetări*, dintre cari ță cele mai bune: — Este mai greu să fi francū cu lucrurile nio decătă cu cele mari. — O politețā este schimbulă a două deranjamente. — Cu câtă te oferă omeniloră, cu atâtă estă mai puțină primită. — Modestia este întocmai ca distracțiā: cine va cere puțină pentru ca să obțină multă. — Bine-făcătorulă și obligatulă vēdū serviciile aduse prin același ochénț; numai fiă-care se uită printr'ună capătă deosebită. — Să faci într'una spiritū, acăsta este ca o mărturisire, că n'ai de locū. — Celă mai sigură mijlocū pentru ca să pedepsesă pe ingratū, este să-lă faci să vedă, că ai fi continuatū de a-lă obliga. — Suntă unii omeni, cari nu iertă nio-dată pe cei ce n'au avut nevoiă de densus. — Ertămă multe celoră ce ne admiră. — Deosebirea între omulă orgoliosū și între celă modestū, este că celū dintēiu îi place să vorbescă elū însuși de meritele sale, ăr celū ală doilea îi place cu alții să vorbescă pentru elū. — Nio-dată nu iertămă pe cineva de a ne fi vētutū că suntemă ridicoli. — Orgoliulă este dovada unei mari necunoscințe de sine însuși, sêu aceea a unui adencū disprețū de omenire. — Ță istoria mai multoră opinii: cineva o adoptă prin contradicțiā, o susține prin încăpățănare și o părăsesce prin plictisēlă.

Chicago va peri! Acăstă nu e numai o profetire golă, ci „ună calculă matematiocū“ ală unui ingineră. Acăstū ingineră dișe că orașulă Chicago va peri în anulă 1893. După convingerea sa pământulă de desubtulă orașului Chicago, nu e în stare să suporțe construcțiunile colosale de edificii. Elă a calculatū, că greutatea monumenteloră și a edificioră voră provoca o surprătă de pământū, care va înghiți orașulă și espozițiunea. Ingerulă asigură, că apa din laculă Michigană a subminatū pământulă de sub orașū, așa încătū stratulă de pământū, pe care stă Chicago, e de o grosime numai de 16 urme (??!) așa-dēră e prea slabă, ca să suporțe colosala espozițiune. După ce se va surpa stratulă acăstū de pământū până la o adencime de 40 de urme, atunci se va opri pe ună stratū puternicū de pământū, și prin urmăre orașulă Chicago va oferī privalisceā unei espozițiunii universale, precum nu a mai fostū până acum.

Proprietarū:

Dr. Aurel Mureșianu.

Redactorū responsabilū interimalū:

Gregoriu Maiorū.

Cursul la bursa din Viena	
din 15 Decemvre a. c. 1891	
Renta de aur 4%	105.20
Renta de hartiă 5%	101.20
Imprumutul cailor ferate ungare - aură	116.70
dto argintă	98.50
Amortisarea datoriei cailor ferate de ostă ungare [1-ma emisiune]	112.25
Amortisarea datoriei cailor ferate de ostă ungare [2-a emisiune]	—

Amortisarea datoriei cailor ferate de ostă ungare (3-a emisiune)	
Losurile pentru regularizarea Tisei și Seghedinului	129.50
Renta de hartiă austriacă	92.35
Renta de argintă austriacă	91.95
Renta de aur austriacă	101.95
Galbeni împărătesci	5.60
Napoleon-d'ori	9.36 1/2
Mărci 100 împ. germane	57.97 1/2
Londra 10 Livres sterlinge	117.90

PUBLICAȚIUNE.

Direcțiunea generală a Căilor Ferate Române face cunoscută prin această, că are

31 posturi de Ingineri vacante

la Serviciul de Intreținere din Bucuresci, Craiova, Pitești, Buzău, Galați și Iași.

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugați a prezenta cererile D-lor în scris la adresa Direcțiunii generale a Căilor Ferate Române, Serviciul P. la Bucuresci cel mult până la 15 Ianuarie 1892 st. nou cu arătarea adresei D-lor exactă și anexându documentele următoare:

- 1) Diploma sau Certificat de terminarea studiilor a unei școle speciale de Ingineri.
- 2) Certificat de serviciu.
- 3) Act de nascere.
- 4) Act de căsătorie (decă e căsătorit) și de nascere al soției, precum și eventuală ale copiilor.
- 5) Actele pentru serviciul militar.

Pentru informațiuni mai detaliate doritorii se vor adresa în scris sau verbal la Șeful Serviciului de Intreținere C. F. R., Bucuresci, Calea Victoriei Nr. 124.

724—8.

La librăria Ig. HERTZ, Bucuresci,

au apărut următoarele cărți:

- Memoriile lui Casanova.** Prețul unei fascicule e de 25 bani.
- Copilul Nebunei** " " " " 25 "
- Lupta pe viață și pe moarte** " " " " 25 "
- Napoleon cuceritorul lumii** " " " " 25 "
- Intăia tragere pentru acest roman istoric va avea loc la 15 Decemvre st. v.
- Sonata Kreutzer de Leo Tolstoi.** Prețul unui exemplar broșat este 3 Lei 25 bani. Prețul unui exemplar elegant legat 7 Lei.
- Lumea ilustrată:** o revistă neîntrecută până în ziua de astăzi, atât în privința ilustrațiilor cât și a bogatului text.
- Lumea ilustrată conține: romane, povești, modă, muzică și felurimi. Ea apare de două ori pe lună; prețul unui exemplar e de 1 Leu 15 bani, ér abonamentul pe an e de 23 Lei 60 bani.
- Fiăcare își poțe procura atât această revistă, cât și susmenționatele romane, dela orice librărie.
- Depoul general pentru străinatate se afă la d-nul **I. Rubinstein, librar, Budapesta.**

730,3—3.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 1 Octomvre 1891.

Budapesta—Predeală				Predeală—Budapesta				B.-Pesta-Arad—Teiuș				Teiuș-Arad—B.-Pesta				Copșa mică—Sibiu																			
Tren de pers.	Tren de accele-rat	Tren de pers.	Tren de accele-rat	Tren de pers.	Tren de accele-rat	Tren de pers.	Tren de accele-rat	Tren de pers.	Tren de accele-rat	Tren de pers.	Tren de accele-rat	Tren de pers.	Tren de accele-rat	Tren de pers.	Tren de accele-rat	Tren de pers.	Tren de accele-rat	Copșa mică	Șeica-mare	Loamneș	Oena	Sibiu													
Viena	10.50	8.—	3.25	Bucuresci	7.35	8.50		Viena	10.50	8.—	3.25	Teliuș	3.09	1.39		Copșa mică	3.—	10.47	7.10	Șeica-mare	3.31	11.27	7.43	Loamneș	4.15	12.08	8.27	Oena	4.46	12.38	8.59	Sibiu	5.10	1.—	9.23

Nota: Nume încuriadrăți cu linii grōse însemnăză orele de nopțe.